БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 62 (5991) | 1950 оной мартын 25, суббото | Сэн 20 мүнгэн

ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛЭЭ ШАМДУУЛХА—МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛЫН ШУХАЛА ЗОРИЛГО МҮН

Шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутуунуудые дары усадхаха, үндэр баян ургасын тулада социалистическэ мүрысөөе үргэдхэхэ хэрэгтэй

☆ ☆ ☆

КОЛХОЗНО БАРИЛГАДА ШУХАЛА АНХАРАЛАА ТАБИДАГ БОЛОХО

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро колхозно байгуулалта жалһээ жэлдэ хүгжэжэ, хүдөө нютагуудай байдал үндэһөөрөө хубилжа, колхозно тосхонууд культурна, гоё һайхан боложо байна. Урдань бутархай, таруу, нүүдэл байдалгай байһан бурят нютагуудай мүнөө, советскэ засагай үедэ хэды ехээр хубилһаниинь, тэндэ олон клубууд, һургуулинууд, больницанууд ба бусад олон томо томо гэр байрануудай баригдаһан ябадал энээндэ элитэ гэршэнь боложо үгэнэ.

Колхозно таряашад өөрынгөө байдалые улам баян бардам, өөрынгөө колхозые, өөрынгөө тосхониие улам гоё һайхан болгохо хүсэлэнтэй. Эгээл имэһээ тэдэнэр болбол «Колхозно ба совхозно нийтын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб» тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй түүхэтэ тогтоолые тон ехэ урма зоригтойгоор угтажа абаһан байгаа.

Энэ тогтоолой гараһанһаа хойшо манай республикын түрүү колхозууд малай дулаан ба һаруул, уужам ба сэбэр типовой байрануудые бариха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри бэелүүлбэ. Мүн гансахан малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байдаг хүнүүдтэ бэшэ, бүхы колхозниигуудта олон шэнэ гэр байранууд заһабарилагдаа, шэнээр баригдаа, олон шэнэ клубууд, улаан булангууд, банинууд, хүүгэдэй яслинууд баригдаа.

Илангаяа ехэ хүдэлмэри Заиграйн аймагта хэгдэһэн байна. Тэндэхи колхозууд үнгэрөөшэ жэлдэ үхэрэй 5 байра бариха түсэбтэй аад, 11-ые бариһан, хони ямаадай 3 байра бариха аад, 12-ые бариһан, гахайн 4 байра бариха аад, 7-е бариһан байна. Тельманэй, Кировэй ба Заиграйн аймагай бусад түрүү колхозуудта малажалай болон бусад барилгануудай хэды хурданаар ябуулагдажа байһаниинь манай газетын мүнөөдэрэй номерто хэлэгдэнэ.

Заиграйн колхозуудай зоотехническэ ба культурна-ажаһуудалай барилгануудые һайнаар ябуулжа байһанай аша үрэ гансахан колхозно дархашуулай эдэбхи үүсхэлээр хизаарлана бэшэ. Заиграйн аймагта шэнэ гэрнүүдэй, шэнэ һайхан байрануудай түргэнөөр бүтэжэ байһан ябадал хадаа колхозно дархашуулай, тэндэхи бүхы колхозниигуудай үүсхэл оролдолгын аша үрэ, тэрэ үүсхэлые колхозуудай правленинүүдэй, аймагай хүтэлбэрилхы организацинуудай һайнаар толгойлжо байһанай аша үрэ мүн. Хүдөөгэй ба колхозно барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ Заиграйн аймагай таһаг болбол парти ба правительствын тогтоолые бэелүүлхэ тушаа үүсхэлтэйгээр ба оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Заиграйн аймагай барилгашадай үлгэр жэшээ хадаа малажалай болон бусад бүхы барилгануудые аймаг бүхэн, колхоз бүхэн түргэнөөр, һайн шанартайгаар ба хүнгэн сэнтэйгээр барижа шадаха гэжэ харуулна. Парти ба правительствын үзүүлдэг агууехэ туһаламжые зүбөөр хэрэглээд, колхозно барилгын хэрэгые һайнаар эмхидхээд байбал, республикын аймаг бүхэн барилгын түсэбүүдые гансахан дүүргэхэ бэшэ, харин нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэжэ шадаха юм гэжэ Заиграйн колхозуудай дүй дүршэл харуулна.

Гэхэ зуура, республикын олонхи аймагууд зоотехническэ ба бүхы колхозно барилгые тэсэшэгүй муугаар ябуулжа байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүдөөгэй ба колхозно барилгын түсэбые үнгэрөөшэ жэлдэ олонхи аймагуудай таһалдуулһан, мүнөө барилгын модо бэлэдхэлые олонхи колхозуудай тон хашанаар ябуулжа байһан ушарые гансахан эмхи гуримгүй байһан шалтагаанаар тайлбарилжа болохогүй.

Шэнэ барилгануудые тоохогүй, хэрэгсээхэгүй ябадал мүнөө болотор манай эндэ бии байһан зандаа. Тиихэдэ, партиин Түнхэнэй, Сэлэнгын, Иволгын ба бусад хэдэн айкомууд, мүн тэндэхи аймагай гүйсэдхэхэ комитедүүд колхозно барилгада хойрог нобшоор хандаха ябадалтай тэмсэхын орондо, тэсэжэ байдаг, олохон колхозуудта гэр байрануудай һалан һандархай байһан, олон мянгаад үхэр малай зохихо байрагүй байһан ябадалда хамаагүйгөөр хандажа байдаг байна.

Эгээл иимэ хамаагүй хандалгын эсэстэ дээрэ дурсагдаһан аймагуудай колхозно барилгын таһагууд өөрынгөө хүдэлмэридэ мүнөө болотор ёһотой гэгшээр халажа ороогүй, тэндэхи колхозуудта барилгын тусхай бригаданууд мүнөө болотор байгуулагдаагүй, барилгын хүдэлмэри тон муу шанартайгаар ябуулагдажа байна.

«Колхозно ба совхозно нийтын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб» тухай парти ба правительствын тогтоолой гараһаар бүхэли жэл тухай боложо байһаншье һаань, манай эндэхи предприятинууд ба ажахын организацинууд колхозно барилгада туһалхын тула огто юушье хээгүй байһаар. Мүн колхозуудта шэнэ гэрнүүдые, шэнэ клубууд, шэнэ банинууд ба яслинуудые олоор барихын тулада республикын хүдөө ажахын болон элүүрые хамгаалгын Министерствонүүд, мүн культурно-гэгээрэлэй хэрэгүүдые эрхилхэ управлени һаналаа табинагүй.

Хүдөөгэй ба колхозно барилга болбол гансахан колхозуудай, барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин ба тэрэнэй нютагуудтахи таһагуудай хэрэг бэшэ. Энэ хадаа республикын предприятинуудай, худалдаа наймаанай болон бусад организацинуудай хамтын хэрэг мүн. Бүгэдэарадай, энэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэгые парти ба правительствын эрилтын ёһоор, үргэн далайсатайгаар, үндэр дээдэ хэмжээндэ ябуулхын тулада партийна ба советскэ органууд барилгын хэрэгтэ шухала анхаралаа табидаг болохо, тэрэниие үдэр бүри хүтэлбэрилхэ ёһотой.

XVI Областной партийна конференциин хүндэлэлдэ

6000 пүүд загаһа

Манай республикын загаһашад һаяхан үнгэрэгшэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, байгша оной түрүүшын квартал соо загаһа бариха түсэбөө болзорһоонь урид, мартын 20-до амжалтатайгаар дүүргэв.

Загаһашад туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амараагүй. Түсэбһөө гадуур 6000 пүүд загаһа барижа, XVI Областной партийна конференциие угтаха гэжэ шиидэод, стахановска вахтада жагсаба.

Усть-Баргажанай загаһа-консервын комбинадай загаһашад стахановска вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо, үндэр амжалта туйлажа байна. Комбинадай Кировэй нэрэмжэтэ загаһа барилгын колхозой загаһашад үдэрэйнгөө нормын дүүргэлтые 180—200 процент хүргэбэ.

Тэрэшэлэн Яруунын, Галуута-Нуурай ба бусад загаһанай заводуудай коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, стахановска вахтада жагсаа.

С. Коряко.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди

Бичурын аймагай «КИМ» колхозой гэшүүд 1950 ондо орооһото культурануудай бүхы талмайһаа га бүриин 90 пүүдһээ бага бэшэ, тиихэдэ 400 гектарһаа га бүриин —120 пүүд, 90 гектарһаа га бүриин —90 пүүд, 20 гектарһаа га бүриин 210 пүүд шэниисэ хуряаха гэһэн уялга абанхай. Энэ харюусалгатай уялгаяа хэрэг дээрэ дүүргэхын зорилгоор, эндэхи бригаданууд хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые эршэмтэйгээр ябуулжа, тэрэниие дүүргүүтэйхэн байна.

Һаяхан энэ колхозойхид хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ һайшаагаад, дээрэ дурсагдагша уялгануудаа заатагүй дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди гэжэ мэдүүлбэд.

А. Шулунов.

Тракторнуудаа полевой станда абаашаба

Гашейн машинно - тракторна станциин № 15 тракторна бригада (бригадирынь В. Шигин) СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудай хүндэлэлдэ трактор ба прицепной бүхы машина зэмсэгүүдээ заһабарилжа дүүргээ һэн.

Хабарай тарилгада бүрин бэлэн болоһон энэ бригадын гэшүүд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолдо харюу болгон бүхы тракторнууд ба прицепной машинануудаа «Путь Ленина» гэжэ харьяата колхозойнгоо полевой станда абаашаба. Тиихэ зуураа, тус бригадынхид тарилгые эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, га бүриин 90 пүүдһээ бага бэшэ, зарим участогуудһаа бүри ехэ ургаса хуряаха уялга абаһан байна.

А. Эрдынеев.

Хабарай тарилгада бэлэн

Колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой (Мухаршэбэр) правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Петров ингэжэ мэдүүлбэ:

— Үнгэрэгшэ жэлдэ колхознай ороoһото культурануудай һайн ургаса хуряагаа. Тиигэжэ колхозниигуудай ажалта үдэртэ горьтой таряа хубаагаабди. Түрүү колхозниигууд Русляков, Федотов ба бусад ажалта үдэрнүүдтээ тус бүридөө 112 центнер таряа ба 4 мянга гаран түхэриг мүнгэ абаһан байна.

Мүнөө жэлдэ манай колхоз нёдондонойхиһоо бүри ехэ ургаса хуряаха дүүрэн аргатай. Тарилгадамнай хүрэхэ үрһэн бэлэдхэгдэжэ, кондицида хүргэгдөө. Мүн агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд урдынхиһаа улам һайнаар үнгэргэгдэжэ байнхай, машина зэмсэгүүднай бэлэн болонхой. Ингээд байхадаа, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолдо харюу болгон, тарилгын бүхы талмайһаа га бүриин 100 пүүд ургаса хуряаха аргатай байнабди.

Нүхэр Петровой хэлэһэниие колхозниигууд барандаа дэмжэжэ, 1950 ондо га бүриһөө 100 пүүд ба дээшэ ургаса хуряаха гэжэ нэгэн дуугаар шиидэбэд.

Тэрэшэлэн тус аймагай «Красный Заган» колхозой гэшүүд парти, правительствын тогтоолые халуун баяртайгаар угтажа дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна. Таряанажалай хоёрдохи бригадын бригадир нүхэр Мальцев тарилгада бэлэн болоһон тухайгаа колхозниигуудта омогтойгоор мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн ондоошье бригадын бригадирнууд болон гэшүүд тарилгада хэрзэргээр бэлэдхэжэ байһанаа, хэды шэнээн ургаса абаха уялга абаһанаа хэлэһэн байна.

Удаань, тус колхозойхид тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, тэрэниие богони болзор соо дүүргэхэ тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаа.

Шэнэ борнойнуудые дархалба

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б) гэй Центральна Комитедэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой гэшүүд 1950 ондо хүдөө ажахын культурануудай ургасые нилээд дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэбэ. Тиихын тулада тарилгада түргэнөөр, эрхим шанартайгаар бэлэдхэжэ, тэрэниие агротехническэ болзор соо үнгэргэхэ тушаа шухала хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Таряанажалайнь хоёр бригаданuудай гэшүүд машина зэмсэгүүдэй ба хомут тоногуудай заһабарилга дээрэ эрхим жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэд. Модошо дархан Ц. Намсараев хэдэн шэнэ борнойнуудые дархалба. Мүн нүхэр Цыдыпов тоног зэмсэг заһабарилгые дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Мүнөө үедэ бүхы бригаданuудынь нютагай үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэрээ улам түргэдхэжэ байна.

Ц. Базарсадуев.

ЗАИГРАЙН КОЛХОЗУУДТА

Нийтын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые бэелүүлэн, Заиграйн аймагай колхозниигууд хүдөөгэй ба колхозно барилгаар үнгэрэгшэ жэлдэ республика доторoo түрүү һуури эзэлһэн байна. Тус аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо ошоо һаа ехэхэн хубилалтын болоһыень харахат. Үндэр набтар тала майлын ташалангаар колхозойнь адууһа малнууд хушууран бэлшэжэ, тобир таргаяа нэмээн ябахал.

Тус колхоз адуу малдаа дулаан байра байдал түхеэрхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулдаг. Үнгэрэгшэ жэлэй турша соо малажалай 10 шэнэ байранууд, тэрэ тоодо тугалай, хониной, үхэрэй, гахайн байранууд бодхоогдоо. Мүн конторын байшан, клуб ба колхозниигуудта байрын гэрнүүдые бариһан байха юм.

Уужам талынгаа баян ургасые түргэнөөр хуряахын, болбосоруулхын зорилгоор хушалтатай ток, «ПЗС-3» гэжэ хоёр сушилка, пронско ба 500 квадратна метр талмайтай наран сушилка бариһан байна. Энэнь баян ургасаяа ямаршье бүрхэг үдэр хуряажа, тэрэ дары хатаажа, таряа тушаалгаар гүрэнтөөэ болзорһоо урид тоосохо арга боломжо олгоһон байгаа. Сушилкануудые барилгада хүгшэн залуугүй колхозниигууд олоороо гаража, үһээ бороотой үдэр байбашье, хоёр үдэрэй турша соо эсэшэгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, хоёр сушилка ашаглалгада оруулһан байха юм.

Байгша ондо барилгын хүдэлмэринүүдые улам үргэдхэхын зорилгоор Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд мянгаад кубометр модо бэлэдхэһэн ба заримынь колхозой усадьбада шэрэжэ асарһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой правлениин түрүүлэгшэ Л. Матвеев, хүдөөгэй ба колхозно барилгын аймагай таһагай техник-барилгаша А. Лошкомоев, барилгын бригадын бригадир П. Лихобабин гэгшэд шэнэ барилгын проектые зүбшэн хэлсэжэ байна. Саада таладань шэнээр баригдаһан «ПЗС—3» ба наран сушилканууд. Шэнээр баригдаһан үхэрэй байра (дундахи зураг). Хүреэ соо—шэнэ барилгануудта хэрэглэгдэхэ модо хюрөөдэлгэ.

М. Минеевэй фото-очерк.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Колхоз бүридэ—үрэ жэмэстэ сад

ОМСК, мартын 22. (ТАСС). Область дотор сад тарилга жэл бүри үргэн боложо байна. Һүүлэй 15 жэлэй турша дотор садай талмай 10 дахин ехэ болоо.

Һаяхан Омско хүдөө ажахын институдай профессор элитэ эрдэмтэн садовод А. Д. Кизюрин Одесскэ районой хүтэлбэрилэгшэдтэ нээмэл бэшэг эльгээбэ, тэрээн соогоо, областиин колхозуудта сад тарилгые улам ехээр хүгжөөхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэлые бэедээ абахыень тэдэндэ һайшааба.

Профессор Кизюринэй бэшэг тус райондо үргэнөөр һайшаагдаа. Войковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд бэшэгые зүбшэн хэлсээд, энэ жэлдэ өөһэдынгөө нийтын садые 12 гектар хүрэтэр үргэдхэхэ ба бууса шадарай участок бүри дээрэ жэмэстэ 15 мододы тариха гэжэ тогтообо.

Тарилгын хүдэлмэринүүдтэ электротракторнууд хэрэглэгдэнэ

КИЕВ, мартын 21. (ТАСС). Украина дээрэ түрүүшын электромашинно-тракторна станциин 10 электротракторнууд киевщинын Корсунь-Шевченковскэ районой колхозуудай полинуудта гараба. Тэдэнэр намарай пар культивацилха ба эртын культурануудые тариха ажалые эхилбэ. Трактористнууд хадаа машина бүреэр 1050 гектар газар хахалха, хүдэлмэриие үндэр шанартайгаар бэелүүлхэ ба колхозуултай хэһэн МТС-эй договорнуудые нарипаар сахиха уялга абаа.

Колхозно флотилинууд

КРАСНОЯРСК, мартын 21. (ТАСС). Олон һалбарита ажахытаа үргэдхэн, хизаарай колхозууд өөрын флотили байгуулна.

Каратузска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд Алым мүрэн дээрэ өөрынгөө хүсөөр судоверфь байгуулһан ба флот барижа байна. Мүрэн дээрэ затон хэгдээ, эрье дээрэнь модо хюрөөдэхэ завод, кузница, механическа мастерской байгуулагдаа. Судно бүтээгшэд верфь дээрэ 6 баржа бариба.

Ачинска, Минусинска, Курагинска, Новоселовско районуудай колхозууд катернууд ба баржанuудтай болоо.

Григорий Журавлев—РСФСР-эй колхозно шатаршадай чемпион

КРАСНОДАР. Колхозниигуудай хоёрдохи Бүхэроссийска шатарай турнир дүүрэбэ.

Колхозно деревниин тон бэрхэ 18 шатаршадай шанга тэмсэл 3 недели үлүүтэй үргэлжэлөө. Калининска областиин Каменскэ районой «Красный ударник» хүдөө ажахын артелиин колхозник Григорий Иванович Журавлев шатараар Российска Федерациин колхозниигуудай чемпионой нэрэ зэргэ абаба.

ГАЗАР БҮРИИН ҺОНИНУУД

▲ Энэ оной февральда «Коммунар» гэжэ Запорожско завод «Сталинец —6» гэжэ комбайнуудые 1949 оной энэ һаратай сасуулхада хоёр дахин үлүү ехээр бүтээн гаргаба.

▲ Калининградска областиин дүрбэдэхи колхоз бүхэн электричествотэй болоо. Олон колхозууд оньһожоруулагдаһан аргаар үнеэдээ һаадаг болоо, тэжээл болбосоруулдаг машинануудые табиба.

▲ Павлодарска областной автоуправлениин базын шофер П. Сальников «ЗИС—5» машиные капитальна заһабаригүйгөөр 150 мянган километр хүрэтэр ябуулба. Тэрэ хадаа Казахска ССР-эй шофёрнуудай дунда иимэ дүнгые түрүүшээр туйлаба.

▲ Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Иркутскын болбосон барилгада 56 миллион гаран түхэриг гаргашалагдаа. Энэ үедэ шэнэ предприятинуудай корпусууд, һууха байшангууд баригдаһан ба сквернүүд байгуулагдаба. Городой дүрбэн районие трамвайна шэнэ линии холбоно.

Элдэб янзын овощьнуудай үрһэ худалдахын тула ороной городуудта ба тосхонуудта хабарай тарилгын урда тээ 1800 магазинууд ба ларёгууд нээгдээ.

„Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн" гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

☆
П. ОРЛОВ
☆ ☆

Гитлеровскэ Германи 1941 оной июниин 22-то манай Эхэ орондо хорото муухайгаар, дай соносхонгүйгөөр добтолоо һэн. Советскэ арадай амгалан найбан социалистическэ байгуулалга эбдэгдэһэн байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилээ.

СССР-тэ эсэргүү фашистска Германиин ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй дайн хадаа советскэ гүрэнэй оршон байлгада аюул тохёолдуулаа. Манай гүрэнэй оршон байлга ба үхэл тухай, СССР-эй арадуудай ажабайлга ба үхэл тухай, Советскэ Союзай арадууд эрхэ сүлөөтэй байха гү, али богоолшолгодо ороходо гү гэһэн асуудал энэ дайнда шиидхэгдэһэн байха юм. Бухы хүн түрэлтэнэй хуби заяан тухай, хүн түрэлтэн урагшаа, болбосоролто байдал тээшэ, демократи ба социализмые бэхижүүлхэ тээшэ дабшаха гү, али хэдэн зуун жэлээр —дунда зуунай, богоолшолгын үе сагта хүрэтэр гэдэргээ хаягдаха гү гэһэн асуудал манай орон соо болоһон байлдаануудай газар дээрэ шиидхэгдэһэн байна.

Дэлхэйн реакциин бүхы хорото муухай хүсэнүүд гитлеровскэ дээрмэшэдые дэмжээ. Фашизмые тэдхэн тэжээжэ байһан, гитлеровскэ агрессиие Зүүн зүг тээшэ, СССР-тэ эсэргүүгээр, али бүхы аргаар зорюулжа байһан Америкын ба Англиин империалистнууд хадаа Германида эсэргүү дайн социалистическэ гүрэниие һуларуулха бэзэ гэжэ найдажа, хоёрдохи фронт эхилхэ хэрэгые зорюута һаатуулаа һэн.

Большевистскэ парти, нүхэр Сталин советскэ арадай бүхы материальна болон духовно хүсэнүүдые дайсанда эсэргүү тэмсэлдэ элсүүлээ. Арад зоноороо дэмжэгдэһэн Советскэ Арми гитлеровскэ булимтарагшадые, японско империалистнуудые бута сохёо. Советскэ арад бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта туйлаа. Советскэ арад хүшэр хүндэ тэмсэл дотор Эхэ оронойнгоо нэрэ түрэ, эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые аршалан абаа, социалистическэ байгуулалтые хамгаалаа. Советскэ Союзай аюулгүй байдалые бэхижүүлээ, дэлхэйн арадуудые фашистска богоолшолгын аюулһаа абараа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда советскэ арадай туйлаһан түүхэтэ илалта хадаа советскэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалтын булюу хүсэтэйень, манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй илагдашагүй хүсэ шадалые бүхы дэлхэйдэ харуулаа.

Ленин—Сталинай парти хадаа манай илалтые зоригжуулагшань ба эмхидхэгшэнь мүн. Арадуудай сэсэн мэргэн вождь, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэ, гениальна полководец — агууехэ Сталин болбол фашизмда эсэргүү советскэ арадай зэбсэгтэ тэмсэлые ударидан толгойлоо. Сталинска сэрэгэй ба эмхидхэлэй гени хадаа гитлеровскэ Германиие ба империалистическэ Япониие илаһан илалтые манайда асараа.

«Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн» гэһэн темэ хадаа ойлгон мэдэлгын ба хүмүүжүүлгын тон ехэ удхашанартай. Энэ темые һурагшадтай шудалхадаа пропагандист *болбол дайнай зорилго ба удха шэнжэ* тухай, тэрэнэй хүгжэлтын ябаса тухай гүнзэгыгөөр ойлгон абахадань, манай илалтын уг үндэһэнүүд тухай, большевигүүдэй партиин эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша үүргэ тухай, гитлеровскэ булимтарагшадые ба японско империалистнуудые илаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтада советскэ арадые хүргэһэн нүхэр Сталинай полководческо агууехэ гени тухай ойлгоходонь һурагшадта туһалха байна. Энэ темын материалнуудые шудалан үзэлгэ хадаа советскэ национальна омогорхолой мэдэрэлээр һурагшадые хүмүүжүүлхэдэ туһалха, капиталистическэ байгуулалтада, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, буржуазна идеологидо орходоо манай общественнэ ба гүрэнэй байгуулалтын, манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй, манай идеологиин булюу һайниие гүнзэгыгөөр мэдэрэн ойлгоходонь туһалха байна.

* * *

«Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн» гэһэн темэ дүрбэн занятида (хоёр-хоёр часай) үзэхөөр хараалагдана:

1) Дайнай түрүүшын үе. Советскэ Союзай эдэбхитэй хамгаалга.

2) Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ябасадахи үндэһэн хубилалта.

3). Гитлеровскэ Германиие ба империалистическэ Япониие бута сохилго.

4). Советскэ Союзай илалтын уг үндэһэнүүд.

Нэгэдэхи заняти.

Нэгэдэхи разделээр хөөрэлдөөе пропагандист болбол дайнай түрүүшын үедэ орон дотор ямар оршон байдалай байһаниие хэлэжэ үгэхэ ябадалаар захалха байна.

Советскэ Союзда гэнтэ, мэхэтэ муухайгаар добтолон ороходоо гитлеровскэ Германи ямар зорилго урдаа табиһан байгааб гэжэ зааха зуураа, пропагандист болбол манай орондо эсэргүү фашистскэ Германиин дайн немецкэ сэрэгүүдтэ таатай зохид эрхэ байдалда ба советскэ сэрэгүүдтэ зохидгүй эрхэ байдалда эхилээ гэжэ хэлэхэ байна. Тэрэ үедэ Европын хэды горьтой ехэ хубинь фашистска богоолшолгодо байгааб гэжэ пропагандист политическэ карта дээрэ харуулха, Германитай хамтаран СССР-тэ эсэргүү ороһон вассальна гүрэнүүдые нэрлэхэ, дайнай түрүүшын үедэ гитлеровскэ Германида бии байһан Сулюу байдал тухай хэлэжэ үгэхэ ёһотой.

1941 оной июлиин 3-да нүхэр Сталинай радиогоор хэлэһэн түүхэтэ үгэ тухай хэлэхэ ябадал хадаа хөөрэлдөөн дотор шухала зүйлынь болоно.

1941 оной июлиин 3-да арад зондо хандаһан хандалга соогоо нүхэр Сталин болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үнэн зүйтэй удха шэнжые харуулаа, тэрэнэй уг зорилгые заагаа, гитлеровскэ армиин илагдашагүй тухай худал хуурмагые элирүүлэн харуулаа, зааталгүй илагдаха байһыень уридшалан хэлээ, немецко-фашистска булимтарагшадые бута сохилгын али тодо программа зохёогоо, дайн сэрэгтэ советскэ арадай ба армиин ямар зорилготой байһаниие заагаа һэн.

Нүхэр Сталин болбол бүхы хүдэлмэреэ дайнай үеынхеэр шэнэдхэн табиха, бүхы юумэеэ фронтын интересүүдтэ, дайсаниие бутасохилгые эмхидхэлгэдэ зорюулха, советскэ газарай һөөм бүхэниие аршалан хамгаалха, дайсаниие сухариса сохихо, дайсанай тылдэ партизанска дай дэлгэрүүлхэ гэжэ партиие, советскэ хүнүүдые уряалаа бэлэй.

Нүхэр Сталин болбол орон доторхи шэнэ оршон байдалда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай оршон байдалда таараха гол зорилгонуудые хүряангыгаар зааһан лозунгые арадай урда табиһан байна гэбэл:

«Манай героическа Улаан Армиие, манай алдарта Улаан Флодые дэмжэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулая!

Дайсаниие бута сохихо хэрэгтэ арадай бүхы хүсые зорюулая!

Манай илалтын түлөө, урагшаа!»

Нүхэр Сталинай түүхэтэ үгын угаа ехэ удхашанарынь юун бэ гэхэдэ, тэрэ хадаа советскэ арадые эли тодо перспективээр, дайсанда эсэргүү тэмсэлэй тодорхой программаар, манай илалтада хэлбэришэгүй этигэлээр зэбсэглээ һэн. Нүхэр Сталинай уряалынь советскэ арадые зоригжуулаа, арад олониитын агууехэ патриотическа дэбжэлтэ үүсхээ. Нүхэр Сталинай табиһан зорилгонуудые бэелүүлгэ хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрэлгэдэ шиидхэхы нүлөөтэй байгаа.

Советскэ арад өөрынгөө вождиин уряалда ямараар харюулааб, хайшан гэжэ манай орон бүхы юумэеэ фронтын тулада, бүхы юумэеэ дайсаниие бута сохилгодо, бүхы юумэеэ илалтын тулада гэһэн һанал бодолтой нэгэдэмэл сэрэгэй лагерь болооб гэжэ саашань пропагандист хэлэхэ ёһотой. Арадай ажахые дайнай үеын байдалда түргэнөөр, үндэһөөрнь хубилган оруулха ябадалай амжалта хадаа социалистическэ байгуулалтын ашаар, большевистскэ партиин болон нүхэр Сталинай шалгагдамал, сэсэн мэргэн, эрид шанга хүтэлбэриин ашаар хангагдаа гэжэ зааха шухала.

Дайсаниие бута сохилгодо зорюулан парти, правительствын зохёоһон хэмжээябуулганууд тухай хэлэхэ хэрэгтэй.

Агууехэ Сталин түрүүтэйгээр Гүрэнэй Оборонын Комитедые байгуулаа. Гүрэнэй Оборонын Комитедтэ гүрэн доторхи бүхы засаг даалгагдаһан байна. Ажалшадай вождь ба багша нүхэр Сталин СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые толгойлогшонь болоо, зэрлиг ба харата муухай дайсан—германска фашизмда эсэргүү советскэ арадай тэмсэлые толгой*лоо, энэ тэмсэлые дайсанаа хүсэд илаха* илалта хүрэтэр хүтэлбэрилөө.

Хэдэн зуун мянган коммунистнууд Советскэ Армиин полкнуудта эльгээгдэһэн байха юм.

Фашистска булимтарагшадай эзэмдэһэн районуудта нүхэр Сталинай уряалаар олонтоото партизанска отрядууд байгуулагдажа, һүртэ хүсэн болоод, манай армида бага бэшэ туһа хүргэһэн байна.

Арадай ажахы дайнай үеын байдалда оруулагдаа. 1300 гаран томо промышленна предприятинууд гүнзэгы тылдэ нүүлгэгдэһэн, ороной зүүн районуудта шэнэ оборонно предприятинуудые барилга түргэн темпээр дэлгэрүүлэгдэһэн байха юм.

Советскэ хүнүүдэй эмхитэй ябадал, ажалай олониитын баатаршалга, «Байлдаандал адляар ажалдаа» хоёрзуутанай, табанзуутанай, фронтовой бригадануудай хүдэлөөн фронтын тулада продукци бүтээн гаргалгые ехэдхэхэ арга олгоо һэн.

Советскэ сэрэгүүдэй байлдаануудые харуулха зуураа, пропагандист болбол дайнай түрүүшын үедэ манай армиин эмхидхэһэн эдэбхитэй хамгаалгын сталинска тактика тухай хэлэжэ үгэхэ байна.

Шухалын шухала стратегическа шэглэлнүүд дээрэхи контратаканууд болон харюу сохилтонуудтай тааралдуулагдаһан эдэбхитэй хамгаалгаар Советскэ Верховно Главнокомандовани болбол фашистска армиин сохилтын хүсэнүүдые таһа сохиһон ба «сахилгаан түргэн» дайнай Германска стратегиие үнэһэн тоброг болгоһон байха юм. Социалистическэ Эхэ ороноо хамгаалгын нангин зорилгоор зоригжуулагдаһан советскэ сэрэгшүүдэй хэды ехэ баатар зүрхэтэйгөөр тулалдаһан тухай пропагандист хэлэхэ байна.

Одессые, Севастополиие, Ленинградые хамгаалагшадай алдарта хэрэгүүд хэтэ мүнхөөр түүхэдэ оронхой.

1941 оной ноябриин 7-до Москвада Улаан площадь дээрэ Улаан Армиин парад болоходо нүхэр Сталинай хэлэһэн түүхэтэ үгын агууехэ элсүүлхы хүсэн тухай пропагандист хэлэжэ үгэхэ ёһотой.

Манай үнэнтэ зүб хэрэгэй илан мандалгада гүнзэгы ехэ этигэлээр дүүрэн нүхэр Сталинай үгэнь илалтын хэлбэришэгүй этигэл найдабаряар советскэ хүнүүдые зоригжуулаа, советскэ сэрэгшүүдэй, советскэ партизануудай, дайсаниие илаха илалтын буу зэбсэг шэрээжэ байһан тылэй ажалшадай моральна тэсэбэриие арбидхаа. Вождиин хэлэһэн үгэ болбол гитлеровскэ дээрмэшэдэй эзэмдэһэн оронууд дотор фашизмда эсэргүү тэмсэгшэдэй дайшалхы зорилгые ехэдхээ, сэрэгүүд дотор үзэгдөө дуулдаагүй ехэ дэбжэлтэ үүсхээ. «Сталин бидэнэртэй хамта. Бидэнэр илахабди гэжэ Сталин хэлэнэ. Тингээ хадаа тиимэл болохо гээшэ»,—гэжэ тэдэ үдэрнүүдтэ советскэ сэрэгшүүд бүхы арадтай хамта хэлэдэг байһан юм.

Дайнай түрүүшын үеын шиидхэхы событи хадаа Москва шадар немецүүдые бута сохиһон ябадал мүн болоно. Энээн тухай хэлэжэ үгэлгөөр пропагандист нэгэдэхи разделээ дүүргэхэ байна.

Москвагай оршондо байһан советскэ сэрэгүүд нүхэр Сталинай хэлэһэн түүхэтэ үгын һүүлээр һара болоод байхада гэнтэ, нүхэр Сталинай приказаар дайсанда һүртэ шанга сохилтонуудые хээ. Советскэ Армиин контрдобтолго эхилээ.

Немецкэ арминууд Москва шадар бута сохигдоһон ба зарим газарта 400 километр баруун тээшэ намнагдаһан байха юм. Энэ хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай эхинһээ хойшо немецкэ армиин түрүүшын ехэ диилдэлгэ мүн болоно. Москва шадар болоһон тулалдаанда гитлеровскэ армиин «Илагдашагүй» тухай үльгэр хумхиин тооһон болгогдоо, «сахилгаан түргэн» дайнай гитлеровскэ авантюрна түсэбүүд эсэслэн буруу һүрөө.

Москва шадар болоһон тулалдаан хадаа гэнтэ добтолһон дээрэһээ туйлаһан саг зуурынгаа булюу байдалые фашистска армиин хаһагдаһые харуулаа. «Мүнөө хадаа,—гэжэ нүхэр Сталин 1942 оной февралиин 23-да гаргаһан приказ соогоо заагаа, — гэнэдхээжэ орохо мэтын ерүүл ушаралнууд дээрэһээ дайнай хуби заяан шиидхэгдэхэ бэшэ, харин ходоодо байгаа нүхэсэлнүүдээр: тылэй бата бүхөөр, армиин моральна хүсэл зоригоор, дивизинүүдэй тоо ба шанараар, армиин буу зэбсэглэлгээр, армиин начальнигуудай эмхидхэхы шадабаряар шиидхэгдэхэ байна».

Нүхэр Сталинай энэ тобшолол хадаа түрүү советскэ сэрэгэй наукада тон ехэ нэмэлтэ болоно.

Москва шадар туйлагдаһан толотомо, илалта хадаа гениальна сталинска хүтэлбэриин аша үрэ мүн гэжэ пропагандист түгэсхэл соогоо зааха ёһотой. Нүхэр Сталин дайсанай бодолые хаһа саг соонь элирүүлэн тааһан ба буруу һүргэһэн, гол сохилтын шэглэлые зүбөөр зааһан байха юм. Нүхэр Сталин энэ агууехэ тулалдаанай бүхы ябасые өөрөө хүтэлбэрилжэ, частьнууд болон соединенинүүдэй дайшалхы ябуулгануудые шэглүүлэн зааһан байна.

Хөөрэлдөөн дотороо пропагандист болбол М. Алигерэй— «Зоя», М. Бубенновэй—«Сагаан хүһан», А. Твардовскиин —«Москва тухай баллада» гэхэ мэтын зохёолнууд сооһоо зарим үенүүдыень абажа хэрэглэхэ байна. «Москва шадар немецүүдые бута сохилго», «Зоя» гэжэ фильмнүүдые хамтадаа дахяад хараха гэжэ һайшаан дурадхаха хэрэгтэй.

Темын түрүүшын разделээр һурагшадай хөөрэлдөөе удаадахи гол асуудалнууд тушаа дэлгэрүүлхэдэ болоно:

1) Дайнай болоһон шалтагаанууд ба тэрэнэй удха шэнжэнь ямар байгааб?

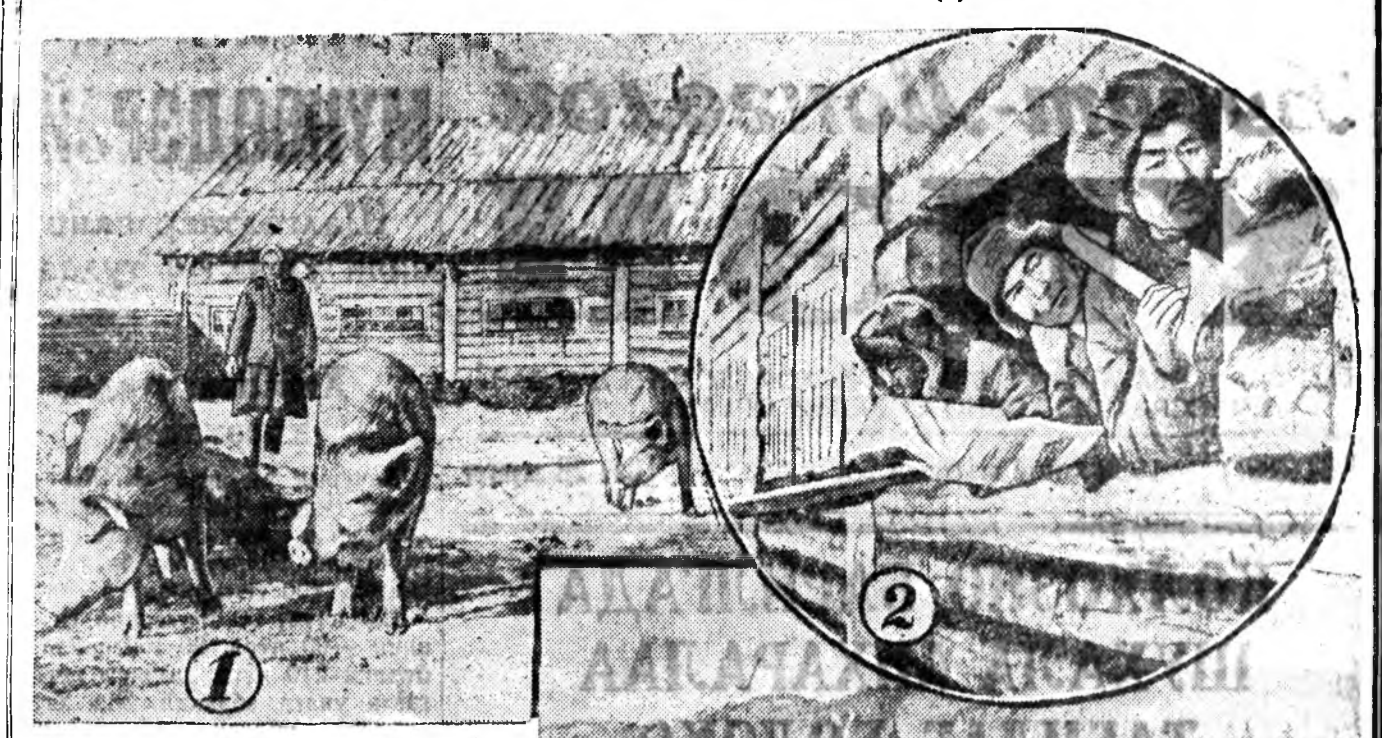
2) Манай орон дайнай үеын байдалайхяар хайшан гэжэ шэнэдхэн байгуулагдааб?

3) Дайнай түрүүшын үеын онсо илгаанууд ямар байгааб?

4) Москва шадар немецүүдые бута сохиһоной түүхэтэ удхашанар юун бэ?

Хөөрэлдөө хэхэдээ пропагандист болбол һурагшадай анхаралые дайнай түрүүшын үеын гол онсо илгаануудые ойлгожо абаха ябадалда хандуулха, большевистскэ партиин, агууехэ Сталинай зоригжуулагша, эмхидхэгшэ үүргэ тухай заажа хэлэхэ байна.

Хөөрэлдөөнэй үедэ пропагандист болбол һурагшадай—столица шадар болоһон байлдаануудта хабаадагшадай һанамжануудые хэрэглэхэ ёһотой.

Колхозно ба хүдөөгэй барилгануудаар Кировэй нэрэмжэтэ ба Заиграйн аймагай бусад түрүү колхозууд нилээд амжалта туйлаа. 1949 оной турша соо тугалай, үхэрэй, хониной, гахайн, мориной дулаан байрануудые бариа. Байгша ондо тус колхоз электростанци, пилорама, адуу малай байрануудые бариха юм. Тиихэдэ «Улаан Эрхирик» колхоз 1950 ондо шэнэ һургуулиин, амбулаториин байшан бариха түсэбтэй. Мүн ашаг шэмэ ехэтэ үнеэдэй байра барижа, үнеэдые электрын хүсөөр һааха, үнеэдтэ тэжээл ба уһа үгэлгые механизацилха түхеэрэлгэнүүдые байгуулха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо шэнээр баригдаһан гахайн байра. 2. «Улаан Эрхирик» колхозой дархашуул 50 толгойн багтаамжатай тугалай байра барижа байна. 3. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз байгша оной барилгада хэрэгтэй 400 кубометр модо бэлэдхээ. Колхозой түрүүлэгшэ И. Ботов, хүдөөгэй ба колхозно барилгын аймагай таһагай техник-барилгаша А. Лошкомоев. барилгын бригадын бригадир Л. Зубакин гэгшэд барилгын модо үзэжэ байнад. 4 Үнгэрэгшэ жэлдэ баригдаһан Кировэй нэрэмжэтэ колхозой конторын шэнэ байшан.

М. Минеевэй фото-очерк.

Колхозно барилгада—үргэн далайса

☆
М. ГЕРШЕВИЧ,
Хүдөөгэй ба колхозно барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ Управлениин начальник
☆ ☆

Ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөһэнэй ба үндэр баян ургаса хуряаһанай үндэһэ һуури дээрэ колхозуудай олзо доходууд жэлһээ жэлдэ арбидана. Колхознигуудай культурна эрилтэнь ургана. Культурна, ажахын ба байрын шэнэ шэнэ гэр байшангууд олоор баригдана.

Малай типовой байрануудые үргэн олоор бариха тухай малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб соо хараалагдаһан байха юм. Мүн электрификацилха, радиофикацилха, харгы замые һайжаруулха, хүдөө тосхонуудые ногооруулха гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд колхозно барилгын түсэбүүд соо улам ехэ һууринуудые эзэлнэ.

Колхознигууд болбол электрын лампочкануудые нособһон ба радиотой уужам гэр соо ажаһууха, электрын гэрэлээр яларуулагдаһан улицатай тосхонтой, культурнаар түхеэрэгдэһэн клубууд, яслинууд, полевой станууд ба малажалай фермэнүүдтэй болохые, зоотехническэ наукын һүүлэй туйлалтануудые хэрэглэн баригдаһан малажалай байрануудые түхеэрхые, малшадай ажалые механизировалхые хүсэнэ.

Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлэн, республикын колхозууд нилээд ехэ амжалта туйлаа. Гансахан 1949 он соо 600 байрын гэрнүүд, 65 культурна байшангууд, малай 305 элдэб байранууд, 700 гаран хушалтатай тогууд, сарайнууд, таряа ба овощь хадагалха складууд болон бусад олон ажахын байранууд баригдаһан байха юм.

Заиграйн аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөөгэй ба колхозно барилгаар республика дотороо түрүү һуури эзэлһэн байна.

1949 оной турша соо эндэхи колхозууд малажалай 33 типовой байрануудые, колхознигуудта 60 байрын гэрнүүдые, типовой 8 сушилкануудые, таряа хадагалха 4 складуудые, хушалтатай 4 тоогуудые, силосно 20 түхеэрэлгэнүүдые, хирпиисын 16 заводуудые, 4 овощехранилищиие, клубууд болон колхозой конторонуудые, хамта 170 гаран барилгануудые хэһэн байна. Мүн тэрэшэлэн колхозно тосхонуудые болбосон болгохо, электрификацилха ба радиофикацилха талаар нилээд ехэ хүдэлмэринүүд хэгдээ.

Мүнөө Заиграйн аймагай колхознигууд 1950 оной барилгын хүдэлмэридэ улам эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. 8900 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэнхэй.

Колхозно тосхоноо болбосон болгохо ба капитальна барилгануудые хэхэ хэрэгтэ «Улаан-Эрхирик» колхозой гэшүүд илангаяа ехэ анхарал хандуулна. Һүүлэй 4 жэл соо тус колхоз капитальна барилгада 900 мянган түхэриг гаргашалаа. Клуб, механическа мастерскэй, 2200 толгой хониной багтаха 4 байра, 200 толгой тугалай багтаха 2 байра, ажахын ба байрын бусад олон гэрнүүд баригдаһан байха юм.

Байгша ондо тус колхоз үхэрэй 2 байра, шубуунай байра, һургуулиин, амбулаториин байшангуудые, бани ба таряа хатаалгын 2 сушилка бариха юм. Колхозно тосхониинь барандаа электричествотэй, радиогой болонхой.

Гэбэшье, «Улаан Эрхирик» колхозой культурна барилгануудынь эмхи гуримгүйгөөр, түсэбгүйгөөр ябуулагдадаг байна.

Мүн энэ аймагай Тельманэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулна.

Заиграйн колхознигуудай барилгын талаар туйлаһан амжалтанууд имагтал аймагай хүтэлбэрилхы организацинуудай ба колхозой правленинүүдэй зүгһөө барилгын хүдэлмэри дээрэ эмхидхэлэй-техническэ хүтэлбэриие үндэр хэмжээндэ табиһанһаа нилээд дулдыдаа.

Үшөө 1949 оной эхээр аймагай колхозууд тэрэ жэл соо ямар барилгануудые хэхэеэ мэдээд байгаа һэн. Мүн шэнэ барилгануудай хаана, ямар газарта баригдахань, хэды шэнээн модоной, хирпиисын ... известкын хэрэгтэй болохонь ... дэгдэһэн, хадааһа, шэл, сортовой түмэр болон бусад барилгын промышленна материалнуудые худалдан абахын тула мүнгэ зөөри һомологдоһон байгаа.

Колхозуудай эдэ бүхы хүдэлмэридэнь хүдөөгэй ба колхозно барилгын аймагай таһагай техник-барилгаша нүхэр Лошкомоев нилээд ехэ туһаламжа үзүүлһэн байха юм. Нүхэр Лошкомоев колхоз бүридэ ябажа, колхозой правлениин түрүүлэгшэнэр болон фермэнүүдые даагшанартай хамта барилгын талмайнуудые шэлэн олоһон ба түсэблэн хубаариһан байгаа. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй туһаламжаар колхозой эрхэ байдалда эгээн таарамтай барилгын проектнүүд шэлэгдэн абтажа, тэрээнтэй барилгын бригадын бригадир ба бригадын гэшүүн бүхэн танилсаһан байна.

Барилгын хүдэлмэриие эхилхэеэ байһан колхозуудта барилгын бригаданууд эртээнһээ эмхидхэгдэдэг байгаа. Тельманэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта иимэ бригаданууд барилга дээрэ түхэреэн жэл соо хүдэлмэрихөөр табигдажа, бусад ондоо ажалда эльгээгдэдэггүй байха юм. ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй 1948 оной апрелиин 19-нэй тогтоолтой зохилдуулан, барилгын хүдэлмэри дээрэхи ажалай нормонууд ба ажалай түлөөһэнүүд зохёогдоод, колхознигуудай хамтын суглаанууд дээрэ батлагдаһан байна.

Барилгын хүдэлмэриин эрхим шанарай түлөө, барилгые хайшаа болзор соонь дүүргэхын ба барилгын материалнуудые арбилха түлөө тэмсэл Заиграйн барилгашадай үдэр бүриин гол анхаралые татадаг байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ барилгын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэн ябадал ба эндэһээ олдоһон ехэ дүй дүршэл хэдэ даа 1950 ондо барилгын хүдэлмэриие улам ехэ далайсатайгаар ябуулха арга боломжо Заиграйн колхозуудта олгоно. Байгша ондо республикын колхоз бүхэн заиграйнхидай жэшээгээр, барилганuудые олоор бодхоохо ёһотой.

Модо бэлэдхэлые механизацилха техникэ

«Бурмонголлес» трестын предприятинууд модо бэлэдхэлгын хүшэр хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилха шэнэ шэнэ техникэнүүдые абажа байна.

Һүүлэй үедэ тус трест 12 нүүдэл электростанцинуудые, мүн уһанһаа модо татажа гаргаха ба ябталха ТЛ—3 маркын 21 лебедкануудые абаа. Һаяар эдэ механизмууд «Бурмонголлес» трестын леспромхозууд ба модо урадхуулгын участогуудта эльгээгдэхэнь.

Д. Очиржапов.

Наука ба ухаалан зохёолгын талаар онсо гайхамшагта хүдэлмэринүүдэй түлөө 1949 оной Сталинска шангуудые олгохо тухай*)

Онсо гайхамшаг научна хүдэлмэринүүдэй, онсо гайхамшаг ухаалан зохёолгын ба үйлэдбэридэхи хүдэлмэриин методуудые үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө 1949 оной Сталинска шангуудые олгохо гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тогтообо.

II.

Онсо гайхамшаг ухаалан зохёолгын ба үйлэдбэриин хүдэлмэриин методуудые үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо гэбэл:

37. Владимир Иванович **Ворошиидо**, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ «Трехгорная мануфактура» комбинадай мастерой туһалагшада, Мария Ивановна **Ро...вада**, Купавинска нарин сэмбын фабрикын ээрэгшэдэ, Лидия Федоровна **...нинодэ**, мүн тэрэ фабрикын нэхэгшэдэ, Семён Иванович **Митиндэ**, Косинска трикотажна фабрикын цехын начальнигта, Ольга Яковлевна **Муштукова...**, «Скороход» гуталай фабрикын эсхэгшэдэ, Пелагея Павловна **Суховерховада**, «Красная Швея» Московско оёдолой фабрикын мастерта, Фантин Дмитриевич **...вовто**, Куровска меланжева комбинадай ээрэлгын фабрикын заһабарилгын механическа таһагай начальнигта, — ... промышленностьда ажал ба үйлэдбэри эмхидхэлгын ашагтай методуудые зохёоһоной түлөө, тэдэнь продукциин шанар һайжаруулгые ба түүхэй болон материалнуудай арбидхалгые ...һан байна.

38. Михаил Кузьмич **Голушкодо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, горно промышленностьда хүдэлмэринүүдые аюулгүй болгохо тушаа Макеевска научно-шэнжэлэлгын институдай руднична транспортын станциин начальнигта Иван ...вич **Артеменкодэ**, мүн тэрэ институдай директортэ, Николай Александрович **Магнитскида**, Гипроуглемашай Донецкэ филиалай инженертэ, Леонид Иванович **Леоновто**, Краснолучска машина бүтээлгын заводой главна инженертэ, ... Дмитриевич **Нумовта**, «Ворошиловградуголь» комбинадай таһагай начальнигта, — шахтын ташуу нүхэнүүд дээрэ горно хүдэлмэришэдые буулгаха ургэхэ ябадалай механизацине хангаха вагонеткэнүүдэй конструкцине зохёоһоной түлөө.

39. Аркадий Петрович **Гержойдо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, орооһоной Бухсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, ... Ильич **Беляевта**, заводой главна инженертэ, Николай Иванович **Гре...тэ**, СССР-эй хүдөө ажахын машина бүтээлгын Министерствын Главна управлениин начальнигта, Олег Борисович **Кирзнертэ**, орооһоной Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай младша научна сотрудникта, Виктор Федорович **Самочёвто**, Востокзаготзерно гэжэ Союзна нэгэдэлэй техническэ таһагай начальнигай орлогшодо, Михаил Андреевич **Скоровароста**, СССР-эй бэлэдхэлэй Министерствын элеваторно-складской управлениин техническэ таһагай главна инженертэ, — ЗСП—1 ба ЗСП—«Кузбасс» гэжэ нүүдэлэй механизированна зерносушилкануудай конструкцине зохёоһоной түлөө, тэдэнине шудалһанай ба үйлэдбэридэ оруулһанай түлөө.

40. Георгий Григорьевич **Гинкиндэ**, главна конструкторта, Борис Николаевич **...втэ**, Иван Тимофеевич **Соколовто**, ... Ильич **Келлертэ**, Евгений Васильевич **Ковалевто**, Василий Иванович **...нида**, научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүдтэ, — шэнэ радиоаппаратурые зохёоһоной ба олоор үйлэдбэрилхэ ябадалые бэелүүлһэнэй түлөө.

41. Николай Дмитриевич **Глубоковто**, Зүүн-Урда зүгэй түмэр харгын Отрожка депогой ахалагша машинистда, ... Сергеевич **Шумиловта**, Хойто-Донецкэ түмэр харгын Красный Лиман депогой ахалагша машинистдэ, Виктор Григорьевич **Блаженовтэ**, Московско-Рязанска түмэр харгын Москва-Сортировочная гэжэ депогой ахалагша машинистда, Николай Михайлович **Намонскихда**, ... түмэр харгын Верещагино гэжэ ... ахалагша машинистда, Мухтар ...**...та**, Туркестано-Сибирскэ түмэр харгын Матай гэжэ депогой ахалагша машинистда, Александр Семенович **Конд...**, Московско-Курска түмэр харгын Орел гэжэ депогой машинистда, ... Петровна **Королевада**, Московско-... түмэр харгын Московско отделениин поездной диспетчертэ Иван Ми...вич **Костыркодо**, Хойто Донецкэ түмэр харгын Ворошиловградска отделениин ... диспетчертэ, Иван Дмитриевич **Гульшинда**, Зүүн-Урда зүгэй түмэр харгын Россошь гэжэ депогой машинистда, — түмэр харгын транспорт дээрэ шэнэ стахановска методые (машинистнууд-табанзуушуулай хүдэлөө) ...ной ба бэелүүлһэнэй түлөө.

42. Вячеслав Алексеевич **Голубцовто**, В. М. Молотовой нэрэмжэтэ Московско, ...ческэ институдай профессортэ, ... Павлович **Колосновто**, спиртовой промышленностиин Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Аврамий Федорович **Комаровта**, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотрудникта, Григорий Александрович **Бурковта**, СССР-эй электростанцинуудай Министерствын котелнуудые шалган байха Главна инспекциин начальнигта, Илья Федорович **Шапкинда**, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ Бухэсоюзна тепло-техническэ научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, — тэжээлэй уһые термическээр ба химическээр болбосоруулха шэнэ методуудые ба промышленна котелнуудта уһа сэбэрлэхэ конструкци зохёоһоной түлөө.

43. Ольга Калистратовна **Генаженкедэ**, Социалистическэ Ажалай Геройдо, Казахска ССР-эй Талды-Кургайска областиин Майн Нэгэнэй нэрэмжэтэ колхозой звеньевойдо—сахарна свёклын үндэр ургаса абаһанай түлөө.

44. Иван Ильич **Грибановто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, зуруулай промышленностиин Главна управлениин Центральна научно - шэнжэлэлгын лабораториин инженертэ, Николай Иванович **Трегубовта**, мүн тэрэ лабораториин инженертэ, Виктор Сергеевич **Чуенковто**, СССР-эй ойн ба саарһанай промышленностиин министрын орлогшодо, Михаил Николаевич **Степановта**, зуруулай промышленностиин Главна управлениин начальнигта, Сергей Иванович **Малковта**, Экспериментальна зуруулай фабрикын үйлэдбэриие даагшада,—зуруулай үйлэдбэридэ хэрэглэхэ шэнэ нямхай бодосые бии болгоһоной ба ашаглаһанай түлөө.

45. Рахиля Иосифовна **Гроссмандо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, хүдөө ажахын машина бүтээлгын Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, Василий Иванович Александровта, мүн тэрэ институдай младша научна сотрудникта, Александр Николаевич **Карпенкодэ**, хүдөө ажахын механизациин Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай профессортэ, Абрам Фишелевич **Копчинскида**, хүдөө ажахын машинануудай Белинскэ заводой техническэ таһагай начальнигта,—ногоо тарилгын системэтэй газар ажалда хэрэглэхэ орооһо ба ногоо тариха комбинированнэ сеялкын конструкци зохёоһоной түлөө.

46. Наум Абрамович **Гуревичтэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Евгений Иванович **Гагулинда**, Александр Аркадьевич **Львовичто**, Семен Григорьевич **Калихманда**, заводой инженернүүдтэ,—шэнэ радиоаппаратура зохёоһоной ба серийнэ үйлэдбэридэ оруулһанай түлөө.

47. Владимир Николаевич **Гусаровта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, заводой директортэ, Евгений Михайлович **Алексеевтэ**, цехын түрүүнэй начальнигта, Николай Михайлович **Дехановта**, заводой түрүүнэй директортэ, Яков Самойлович **Щедровицкида**, заводой цехын начальнигта, Петр Савельевич **Колпаковто**, Яков Алексеевич **Карнауховта**, заводой мастернүүдтэ, — ферросплавуудые хайлуулгын технологиие үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө.

48. Джебраил Мухтар оглы **Гусейновтэ**, Азербайджанска ССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондентдэ, Сулейман Измаилович **Алекперовтэ**, газар ажалай Азербайджанска научно-шэнжэлэлгын институдай Ширванска зональна туршалгын станциин директортэ, Аскер Салим оглы **Гасановта**, Азербайджанска ССР-эй наукануудай Академиин агрохими ба хүрьһэ шэнжэлэлгын Институдай младша научна сотрудникта,—хэрэтлэгдэһэн гумбриниие хүдөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлгэдэ амжалтатайгаар хэрэглэһэнэй түлөө.

49. Рагим Аллахверди оглы **Гусейновтэ**, торгоной ажалай Азербайджанска научно-шэнжэлэлгын станциин директортэ,—торгон шүлһэ ехээр үгэдэг. «Азербайджан» гэжэ шэнэ үүлтэрэй торгоной эрбээхэй бии болгоһоной түлөө.

50. Аркадий Рувимович **Дембодэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерствын Главстройн главна инженертэ, Алексей Александрович **Царьковто**, «Промстальмонтаж» трестын ахалагша инженертэ, Михаил Борисович **Кучинскида**, «Октябрь» заводой инженертэ, Михаил Яковлевич **Алексенцевтэ**, «Проммонтаж» трестын монтажнигуудай бригадирта,—эрьелдэдэг цементнэ пеэшэнүүдэй монтаж түргөөр хэхэ арга зохёоһоной ба үйлэдбэридэ оруулһанай түлөө.

51. Георгий Николаевич **Джунковоиидо**, артеллерийско-техническэ албанай капитанда, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Игорь Николаевич **Жученкодэ**, Игорь Николаевич **Ермексидо**, ахалагша техник-лейтенантда, Николай Георгиевич **Зинченкода**, инженер-полковнигто, Владимир Николаевич **Козловто**, артиллерийско-техническэ албанай гвардиин майорто, —баллистикаар шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ установко бии болгоһоной түлөө.

52. Вячеслав Иосифович **Дмитриевскидэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Тигран Мелексетович **Мелькумовта**, профессортэ, Всеволод Александрович **Стефановскидо**, Константин Васильевич **Холщениковтэ**, Александр Алексеевич **Фадеевтэ**, Михаил Наумович **Этингофто**, Владимир Иванович **Шарохиндо**, научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигуудта, —мотор бүтээлгын талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

53. Николай Дмитриевич **Доронин...**, инженер-подполковнигто, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Владимир Дмитриевич **Доронинде**, инженер-подполковнигто, Анатолий Дмитриевич **Доронин...**, инженер-капитанда, Леонид Владимирович Савичевта, заводой инженертэ,—авиационно техникын талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

54. Вениамин Эммануилович **Дымшицдэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, «Запорожстрой» трестые эрхилэгшэдэ, Николай Григорьевич **Филипповтэ**, мүн тэрэ трестын главна инженертэ, Василий Григорьевич **Бабаевта**, Алексей Пантелеймонович **Подлептэ**, Лев Зиновьевич **Гуровичда**, мүн тэрэ трестын инженернүүдтэ,—гэр байрын ба промышленна барилганууда хэрэглэхэ технологическа дүрим заабаринуудые зохёоһоной ба хэрэглэһэнэй түлөө.

55. Вера Васильевна **Елизаровада**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Аркадий Исаакович **Хазанда**, Николай Иванович **Светловто**, Аким Лукьянович **Аствацатуровта**, Константин Михайлович **Бондаренкодэ**, инженернүүдтэ,—хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

56. Николай Дмитриевич **Елиндэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, нэгэдэлэй главна геологто, Павел Александрович **Строндо**, нэгэдэлэй главна инженертэ, Анатолий Александрович **Дегтяревто**, нэгэдэлэй начальнигта, Владимир Павлович **Компанцевта**, конторые эрхилэгшэдэ, Алексей Владимирович **Мухинда**, мүн тэрэ конторын инженер-геофизигтэ,—байгаалиин газай шэнэ гарасануудые шэнжэлэн олоһоной түлөө.

57. Александр Николаевич **Журавченкода**, Яков Ильич **Балакировта**, институдай научна сотруднигуудта, — самолёдой хэрэгсэл түхеэрэлгын талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

58. Иван Иванович **Захаровта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, РСФСР-эй загаһанай промышленностиин Министерствын ахалагша инспектортэ, Василий Дмитриевич **Болховитяновта**, СССР-эй Госпланай эдеэ-хоолой промышленностиин түсэблэлгын Управлениин ахалагша экономистда, Борис Сергеевич **Ильиндэ**, профессортэ, далайн загаһанай ажахын ба океанографиин Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, Григорий Васильевич **Белловинда**, СССР-эй загаһанай промышленностиин Министерствын Главрыбводой главна ихтиологто, Анатолий Васильевич **Кичаговто**, мүн тэрэ Министерствын ахалагша инженер-рыбоводто,—Хара далайн кефальнуудые Каспийска далайда асаржа, акклиматизацилха талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

59. Михаил Михайлович **Ивановто**, ветеринарна препарадуудай Гүрэнэй научно-хиналтын институдай лабораториие даагшада,—паратифаар үбшэлһэн гахайн поршоонхонуудай үбшэлгэдэ эсэргүү вакциные зохёоһоной ба малажалай практикада хэрэглэһэнэй түлөө.

60. Николай Николаевич **Ивановто**, профессортэ, харгы замай научно-шэнжэлэлгын институдай директортэ,—автомобильна харгынуудые барилгын методуудые үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө.

61. Александр Николаевич **Иорданскида**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, институдай лабораториин начальнигта, Всеволод Сергеевич **Чельцовто**, мүн тэрэ институдай научна сотрудникта, Валентин Алексеевич **Уваровта**, инженер-подполковнигто,—шэнэ түхэлэй фотоматериалнуудые зохёоһоной түлөө.

62. Александр Васильевич **Кадыковто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Константин Васильевич **Любченкодэ**, Залман Моисеевич **Резниковтэ**, Михаил Андреевич **Семёновто**, Леонид Нестерович **Тканченкодэ**, Герман Степанович **Балтинда**, Александр Иванович **Байковта**, часовой промышленностиин инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, — часынуудай детальнуудые хэжэ бэлэдхэхэ тусгаар технологическа түхеэрэлгэ, приборнууд ба зэмсэг хэрэгсэлые зохёон бии болгоһоной түлөө.

63. Константин Александрович **Калачевто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой инженертэ, Василий Степанович **Савченкода**, Иосиф Моисеевич **Чичельницкидэ**, Владимир Иванович **Столяровта**, мүн тэрэ заводой инженернүүдтэ, — үндэр бүтээсэтэй автоматизированна шэрээлгын аппарадуудай конструкцинуудые зохёоһоной түлөө, тэдэниие хэжэ гаргаһанай ба бэелүүлһэнэй түлөө.

64. Антонина Александровна **Капацинскаяда**, Горьковско хүдөө ажахын институдай доцентдэ, Елена Васильевна **Луковниковада**, мүн тэрэ институдай ассистентдэ, Анфиса Михайловна **Махлоновада**, хүдөө ажахын Горьковско областной Управлениин племенной хэрэгэй талаар ахалагша инспектортэ, Елена Михайловна **Орловада**, Горьковско областиин Богородско районой Майн нэгэнэй нэрэмжэтэ колхозой хониной фермые даагшада,—Горьковско областиин хонидой мяхалиг-нооһото шэнэ үүлтэрые бии болгоһоной түлөө.

65. Абрам Давидович **Качуринда**, зохёолгын главна конструкторта, Георгий Дмитриевич **Ждановта**, Антон Феликсович **Лелиовскида**, Юрий Борисович **Новодворскидо**, заводой инженернүүдтэ, Николай Александрович **Жугта**, заводой директортэ,—хэлхеэ холбооной шэнэ хэрэгсэлнүүдые зохёоһоной түлөө.

66. Исаак Ильич **Китайгородскидо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ Московско химико-технологическа институдай профессортэ, Василий Петрович **Суровцевта**, шэлэй Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай опытно заводой конструкторта, Петр Алексеевич **Корягинда**, «Автостекло» заводой цехын начальнигта, Алексей Михайлович **Пономаренкодэ**, мүн тэрэ заводой цехын түрүүнэй начальнигта,—«Пеностекло» гэжэ шэнэ барилгын-изоляционно материалые бии болгоһоной түлөө.

67. Александр Родионович **Ковшовтэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, горноаршалалгын аппаратурын мастерскойнуудай начальнигта, Георгий Георгиевич **Соболевто**, СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин Министерствын горноаршалалгын частьнуудай Управлениин начальнигта, Игнат Леонтьевич **Николенкодэ**, Сталинска областиин горноаршалалгын частьнуудай начальнигта, Владимир Федорович **Николаевта**, мүн тэдэ частьнуудай түрүүнэй главна инженертэ, Михаил Иванович **Бахтюковта**, конструкторта,—регенеративна кислородно респираторнуудые үндэһөөрнь мэргэжэлүүлһэнэй түлөө ба тэдэниие горноаршалалгын частьнуудта зорюулжа, үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй түлөө.

68. Борис Павлович **Козыревто**, доцентдэ, В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ Ленинградска электротехническэ институдай кафедрые даагшада,—фотоэлектрооптичечка усилительнүүдые бии болгоһоной түлөө.

69. Алексей Васильевич **Колгановта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, 1-хи Московско часовой заводой главна инженертэ, Василий Васильевич **Васильевта**, мастерта, Виктор Сергеевич **Коныгинда**, мүн тэрэ заводой технигтэ, Николай Леонтьевич **Бирюковто**, инженер-полковнигто,—контактна тааруулгатай далайн хронометрнүүдые шудалһанай ба олоор хэжэ гаргаһанай түлөө.

70. Дмитрий Павлович **Колодкевичтэ**, конструкторта, — буу зэбсэгэй талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

71. Борис Моисеевич **Конторовто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, «ОРГРЭС» трестын инженертэ, Николай Матвеевич **Жураковскидо**, мүн тэрэ трестын ахалагша мастерта, Изекиил Исаакович **Рафаловичда**, «Ростовэнергын» инженертэ, Евгений Владимирович **Соноловто**, опытно-шэрээлгын заводой главна инженертэ,— электростанцинуудай түхеэрэлгын элэжэ хуушаршаһан детальнуудые хайлуулха электродно хайлуулгануудые зохёоһоной ба промышленна ашаглалгада оруулһанай түлөө.

72. Алексей Семенович **Корнеевтэ**, инженертэ,—инженернэ буу зэбсэгэй талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

73. Иван Иванович **Карниловта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, профессортэ, СССР-эй наукануудай Академиин Н. С. Курнаковой нэрэмжэтэ общо ба органическа бэшэ химиин Институдай лабораториие даагшада, Василий Федорович **Прохановта**, мүн тэрэ лабораториин инженер-конструкторта, Лидия Ивановна **Пряхинада**, Николай Васильевич **Вьялда**, мүн тэрэ лабораториин младша научна сотруднигуудта Александр Степанович **Строевто**, Борис Владимирович **Брандтда**, инженернүүдтэ,—халуу дааһатай хайлуулгануудые шэнжэлэлгын шэнэ методуудые зохёоһоной ба бэелүүлһэнэй түлөө.

74. Митрофан Федорович **Коробовто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, СССР-эй автомобильна ба тракторна промышленностиин Министерствын Главподшипнигай начальнигта, Анатолий Александрович **Громовто**, Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ Гүрэнэй Нэгэдэхи подшипниково заводой главна инженертэ, Александр Васильевич **Абрамовта**, мүн тэрэ заводой инженер-технологто, Владимир Николаевич **Никольскидо**, мүн тэрэ заводой инженер-конструкторта, Николай Николаевич **Соколовто**, мүн тэрэ заводой Конструкторска бюрогой начальнигта, Евгений Ильич **Кубышкиндэ**, подшипниково промышленностиин экспериментальна научно-шэнжэлэлгын институдай түрүүнэй ахалагша научна сотрудникта, Михаил Савельевич **Мансыревта**, мүн тэрэ институдай сахаригуудые халуунаар тэниилгэн һунгаха лабораториин хүтэлбэрилэгшэдэ, Илья Константинович **Свенохобто**, мүн тэрэ институдай заһагша-экспериментаторта, — халуунаар тэниилгэн һунааха аргаар подшипниково сахаригуудые хэжэ гаргаха шэнэ методуудые зохёоһоной ба промышленностьда оруулһанай түлөө.

75. Евгений Семенович **Корсуковто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Вениамин Степанович **Байковто**, Виктор Федорович **Коврыжкиндэ**, Иван Петрович **Леоновто**, Василий Михайлович **Мудровта**, Иван Михайлович **Никифоровто**, заводой инженернүүдтэ. — корабль бүтээхэ технологиие үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө.

76. Алексей Андреевич **Котомчанинда**, машина бүтээлгын заводой мастерта, — үйлэдбэриин циклнүүдэй утыень ниилээд хорооха ябадалые хангаһан хүдэлмэриин шэнэ хурдан методуудые зохёоһоной ба бэелүүлһэнэй түлөө.

77. Степан Степанович **Кошкодо**, главна конструкторта, Евлалия Ильинична **Вяткинада**, Ирина Владимировна **Доктуровскаяда**, Борис Алексеевич **Лизаревтэ**, Научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигудта, Владимир Павлович **Алексеевтэ**, заводой инженертэ, Андрей Макарович **Даниличда**, заводой директортэ, — шэнэ радиоаппаратура зохёоһоной ба олоор хэжэ гаргалгада оруулһанай түлөө.

78. Александр Викторович **Красиловта**, зохёолгын главна конструкторта, Александр Иванович **Мельниковтэ**, Научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүдтэ, — шэнэ радиоаппаратура зохёоһоной ба олоор хэжэ гаргалгада оруулһанай түлөө.

79. Вячеслав Прокофьевич **Красичковта**, хүбэнгэй ажахын Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай Таджикска республиканска туршалгын станциин ахалагша научна сотрудникта, — 504—В ба 2365—В гэжэ хлопчатнигай нарин шэрхэгтэ сортнуудые бии болгоһоной ба үйлэдбэридэ оруулһанай түлөө.

80. Сергей Васильевич **Кривоносовто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Михаил Иванович **Артемовтэ**, Константин Степанович **Нинифоровтэ**, научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүдтэ, —сэрэгэй-далайн техникын талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

81. Валентин Феоктистович **Крыловто**, цементнэ промышленностиин Бухэсоюзна Научно-шэнжэлэлгын институдай лабораториин хүтэлбэрилэгшэдэ, Евгений Михайлович **Добролюбовта**, Тагилстрой трестые эрилэгшын түрүүнэй орлогшодо, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдтэ, Валентин Иванович **Корольковто**, мүн тэрэ трестын шлако-цементнэ комбинадай главна инженертэ, Тарас Григорьевич **Куриннийда**, мүн тэрэ комбинадай техник-технологто, Сергей Николаевич **Крашенинниковтэ**, Киевскэ цементнэ заводой главна инженертэ, Виталий Вячеславович **Серовто**, инженертэ,—доменно шлагуудые хахад хуурайгаар грануляцилгын методые зохёоһоной ба шудалһанай түлөө.

82. Михаил Матвеевич **Крыловто**, СССР-эй наукануудай Академиин В. А. **Обручевай** нэрэмжэтэ мерзлотоведениин Институдай ахалагша научна сотрудникта, — мүльһэтэ изотермическэ складуудые ухаалан зохёоһоной түлөө.

83. Михаил Владимирович **Кузичевта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, хүдөө ажахын машина бүтээлгын Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотрудникта, Александр Порфирьевич **Андреенкодэ**, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ заводой инженертэ, Вахтанг Павлович **Джанполадовта**, М. И. Калининай нэрэмжэтэ, заводой главна инженертэ, садовоогородно тракторые ба тэрээндэ хэрэгтэй хүдөө ажахын машинануудые бии болгоһоной ба үйлэдбэридэ оруулһанай түлөө.

84. Сидор Антонович **Кузнецдэ**, Киевскэ областиин Черкасска районой «Пролетар» колхозой түрүүлэгшэдэ, —кок-сагызай ургаса дээшэлүүлхэ ябадалда туһалха шэнэ агротехникые бэелүүлһэнэй түлөө, сеялкануud ба хүрьһэ болбосоруулагша машинануудые мэргэжүүлһэнэй түлөө.

65. Михаил Степанович **Латышевтэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, улһанай Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, Петр Климентьевич **Кондрашугта**, Петр Григорьевич **Волковто**, Алексей Александрович **Илюшиндэ**, Валентин Васильевич **Макаровта**, Николай Михайлович **Башуевта**, мүн тэрэ институдай сотруднигуудта,—улһа элдэхэ машинануудай системэ бии болгоһоной түлөө.

86. Сергей Алексеевич **Лебедевтэ**, Украинска ССР-эй наукануудай Академиин бодото гэшүндэ, УССР-эй наукануудай Академиин электротехникын Институдай директортэ, Лев Вениаминович **Цукернигтэ**, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотрудникта,—энергосистемэнүүдэй тогтууритай байхые дээшэлүүлхэ ба электроустановконуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада электростанцинуудай генераторнуудые компаундировалгын байгуулгые зохёоһоной ба бэелүүлһэнэй түлөө.

87. Лев Израилевич **Лезидэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Москвско «Динамо» заводой главна металлургда, Александр Васильевич **Анисимовта**, мүн тэрэ заводтохи ВКП(б)-гэй ЦК-гэй парторгдо, Василий Федорович **Красновто**, мүн тэрэ заводой шудхалгын цехын начальнигта, Вадим Всеволодович **Кондаковто**, кислородые металлургида хэрэглэлгын таһагай главна инженертэ, Михаил Яковлевич **Заславскида**, Гипрогертрансын инженертэ Александр Сергеевич **Чистоплюевтэ**, Гомельско судозаһабарилгын заводой таһагай начальнигта Михаил Петрович **Цирулинда**, «Ленинградска водник» заводой шудхалгын цехын мастерта, Леонид Николаевич **Прутянда**, Рижскэ судбүтээлгын-судозаһабарилгын заводой директортэ, Николай Андреевич **Нечипоренкодэ**, мүн тэрэ заводой главна инженертэ, Владимир Васильевич **Лазрусевичтэ**, мүн тэрэ заводой техническэ таһагай начальнигта, Федор Иванович **Белоусовта**, мүн тэрэ заводой шудхалгын цехын начальнигта,—үндэр һайн шанартай шэрэм кислородно үглеагээр хайлуулха арга зохёоһоной ба үйлэдбэридэ оруулһанай түлөө.

88. Соломон Яковлевич **Левиндэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, промбарилганууудай Центральна научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигуудта, Виктор Александрович **Баумандэ**, барилгын ба харгын машина бүтээлгын Бухэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшодо, Леонид Павлович **Петрунькинда**, мүн тэрэ институдай таһагай начальнигта, Сергей Александрович **Миротворскидо**, «Стройдеталь» заводой директортэ,—хүнды балкапастилкануудые заводто хэжэ гаргаха технологиие үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй ба тэдэниие барилгада хэрэглэһэнэй түлөө.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

ТАШКЕНТ. Хлопок хуряаха машиные байгуулха ба үйлэдбэрилэн гаргаха ябадалда хабаадаһанай түлөө Гүрэнэй тусхай конструкторска бюрогой инженернүүд Л. М. Розенблюм, М. Н. Марков ба В. Д. Нехорошев гэгшэдтэ Сталинска шан олгогдоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хлопок хуряаха машинын конструкторнууд (зүүн гарһаа) В. Д. Нехорошев, Л. М. Розенблюм ба М. Н. Марков гэгшэд лаборатори дотор байна.

ТАСС-эй фотохронико

*) Үргэлжэлэл Эхиниинь 52, 55, 56, 60 ба 61-дэхи номернуудта.

«Кубанска хасагууд» гэжэ уранһайханай үнгэтэ шэнэ фильм манай республикын кинотеатрнуудаар харуулагдажа байна. Мосфильм киностудиин гаргаһан, И. Пырьевэй табиһан, Н. Погодиной сценариень зохёоһон энэ фильм хадаа манай социалистическэ ороной колхозуудай билтарма ехэ баялигые, колхозно таряашадай хүхюун сэнгэлиг, шанга шадалтай байдалые, тэдэнэрэй баатарлиг, сэхэ ажалыень гайхалтай һайханаар харуулна.

Манай урда нюдэ алдама үргэн ехэ шэниисын таряалан. Алишье тээшээ гунхан найгаһан алтан шара колосууд аятай һайханаар долгилно.

Хүдөө ажахын халуун хүдэлмэриин — таряа хуряалгын үе. Хүсэтэ механизмууд-комбайнууд ба тракторнуудай хүүеэн хааян, хүхюун сэнгэлиг колхознигуудай баярай дуунууд таһарнагүй. Һүри һүреэр обоолоотой ороoһо таряае арилгаад лэ, арба хориң автомашинада ашажа, бэлэдхэлэй пунктнуудта таһалгаряагүйгөөр ябуулна.

Колхознигууд таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалгаяа дүүргээд, намарай колхозно ярмаркада ошонод. Олон зоной хабаадалгатай митинг дээрэ партиин районно комитедэй секретарь Денис Корень (артист А. Хвыля) ургасаяа хуряажа, таряа бэлэдхэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан колхознигуудые халуунаар амаршална.

— Ярмарка, өнэ хадаа эд товарнууд ба өдеэ хоолые юрын худалдан абалга гү, али наймаалга бэшэ, харин баясхаланта ажалай бүгэдэарадай һайндэр гээшэ, — тэжэ Денис Корень хэлэнэ.

Тэндэ байгшадай баяр баясхалангай түрүүшын үгэнүүд колхозно таряашадай хани нүхэр, агууехэ Сталин багшада, большевигүүдэй партида, Советскэ правительствода зорюулагдана.

Ямарка дээрэ өлбэг ехэ эд товарнууд, эдеэ хоолой зүйлнүүд, элдэб янзын жэмэсүүд, автомобильнууд, мотоциклнууд, радиоприемнигууд худалдагдана.

Ярмаркын павильон соогуур гоё һайханаар хубсалһан хүн зон дүүрэн. Тэдэнэр худалдана, абана, хүхинэ, наадана, кино, циркдэ ороно, амарна... Кинофильмын эхиндэ колхозно поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан мүнөөхи колхознигуудн ай ярмарка дээрэ уранһайханай самодеятельность харуулна, гүйгөөшэ ба хатарша хүлэгүүдөө һорино.

Эндэ хүршэ хоёр колхозой түрүүлэгшэнэрые харанабди. Нэгэниинь—Гордей Гордеевич Ворон (артист С. Лукьянов), нүгөөдэнь—Галина Ермолаевна Пересветова (артистка М. Ладынина) Галина Ермолаевна Пересветова хадаа колхозойнгоо үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүйсэдөөр ашаглахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдодог, колхознигуудтаяа халуун барисаатайгаар хүдэлмэрилдэг, гүнзэгы бодолтой, даруу зантай эхэнэр мүн. Артистка Ладынина хадаа энэ рольдоо гүрэнэй ба ниитын ажал-ябуулгануудта дэбжүүлэгдэһэн хэдэн олон советскэ эхэнэрнүүдэй бодото байдалые тон адляар ба зүбөөр харуулжа шадаа.

Гордей Гордеевич Ворон шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ ба өөрынгөө колхозые улам бэхижүүлхын, артельнэ баялигаа бүри арбидхахын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэдэг, түргэн зантай хүн.

Эдэ хоёр түрүүлэгшэнэр район соогоо хоюуландаа хүндэтэй, мүн колхозуудыншье түрүү зэргэдэ ябадаг. Колхозно ниитые толгойлогшо эдэ хоёр хадаа үнинһөө хойшо бэе бэедээ дурлалсанхай. Гэбэшье, Гордей Гордеевич Ворон ой заримдаа гансахан лэ өөрынгөө колхоздо ашаг олзо ехээр оруулхые хүсэдэг, мүн һайрхуу байһан дээрэһээнь Галина Ермолаевна Пересветова өөрынгөө инаг дурые Гордейдэ мэдэрнэгүй. Жэшээлхэдэ, Гордей Ворон имагтал колхозойнгоо интересые хараад, ярмарка дээрэ артелиингээ продукциин үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоно. Харин тиихэдэ Галина Ермолаевна Пересветова колхозойнгоо продукциин үнэ сэнгые 25 процентээр доошонь оруулһан тухайгаа радиогоор соносхоно. Энээн тухай мэдээсэлые Гордей Ворон тон ехэ сошормогоор, дурагүйшэгөөр дуулаад, иигэжэ болохо аал гэжэ ехэ гайхангы байхадань: «болохо, иигэхэ хэрэгтэй» гэжэ Пересветова тэрээндэ харюусана. Пересветова болбол бүхы районойнгоо аша туһада, гүрэнэйнгөө аша туһада иигэхэ хэрэгтэй гэнэ. Тэрэнһээ жэшээ абажа, бусад колхозууд, тэрэ тоодо Гордей Гордеевичын колхоз продукциин үнэ сэнгые 30 процентээр доошонь оруулна.

Гордей Гордеевич үнэн сэхэ, сэбэр хүн байһан туладаа партиин райкомой секретарь Денис Корень, мүн Галина Пересветоватай ба бусад нүхэдтэеэ хөөрэлдэхэдөө өөрынгөө алдууе мэдэрнэ. Галина Ермолаевна хадаа Гордей Воронтой нэгэдэжэ, айлайхи болоходоо тэрэнэй духовно ургалтадань ниллээд ехээр нүлөөлхэ байһаниинь лабтай гэжэ энэ фильмые харагшад батаар ойлгоно.

Энэ кинокомеди соо колхозно залуушуулай сусаршагүй шанга ажал, тэдэнэрэй сэнгэлиг хүхюун байдал, инаг дуралалынь тон шадабаритайгаар ба һонирхолтойгоор харуулагдана. Социалистическэ Ажалай Герой Даша Шелест (артистка К. Лучко) ба солото моришон Николай Ковылев (артист В. Давыдов) хоёр ярмаркын болож о байһан газарай сад сэсэрлиг соо һуужа, бэе бэедээ дуралалсаһан тухайгаа сэхэ хөөрэлдэнэ. Советскэ үеын эдэ хоёр залуушуул өөһэдынгөө ерээдүйн хуби заяае, зол жаргалыешье хэлсэжэ һууха-даа колхоз тухайгаа, ажал хүдэлмэри тухайгаа, тэдэниие хүмүүжүүлһэн Эхэ орон ба аха нүхэд тухайгаа минута соошье мартанагүй.

Үбсүүндээ алтан одо яларуулһан Ажалай Герой Даша Шелест өөрынгөө хүдэлмэри тухай, үндэр ургасын түлөө тэмсэл тухайгаа барагдашагүй ехэ баяр баясхалантайгаар хөөрэнэ. Манай агууехэ Эхэ орон дотор хэдэн зуугаад иимэ гайхамшагта басагад ба хүбүүд бии. Тэдэнэр Социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлхын, сүлөөтэ байдалаа бүри һайжаруулхын түлөө ажалай бүхы һалбаринууд дээрэ эршэтэй шангаар хүдэлмэрилдэг. Энэ фильм соо Советскэ ороной бүхы колхозуудтахи залуушуулай бодото байдал эгээл зүбөөр харуулагдана.

Бидэнэр кубанска колхознигуудай ургуулһан таряа талха, үрэ жэмэс ба тэрэ нютагай колхознигуудые тус фильм дотор харанабди. Мүн иимэ юумэнүүдые бүхы орон доторoo, өөһэд өөһэдынгөө нютаг бүридэ бодото байдал дээрэ харадаг байнабди. Орон доторнай колхозно үйлэдбэриин новаторнууд ба Социалистическэ Ажалай Геройнууд үдэрһөө үдэртэ олошорно.

Энээн дээрэһээ ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, тус кинокомеди соо гансал Кубанска хасагууд харуулагдаашье һаа, бүхы орон соохи колхозно байгуулалта, тэрэнэй улам ехээр хүгжэжэ ба бэхижэжэ байһаниинь, колхозно таряашадай шэн зоригто ажал ба сэнгэлиг хүхюун, шанга шадалтай байдалынь зүбөөр харуулагдана. Бидэнэр фильм соо Галина Пересветова, Даша Шелест ба бусадые харахадаа советскэ правительстваар, большевигүүдэй партяар, агууехэ вождь Сталин багшаар, Ленинско-Сталинска комсомолоор хүмүүжүүлэгдэһэн хүнүүдэй шэнжэ түхэлые, тэдэнэрэй эгээл һайн шанарые харанабди.

Энэ кинокомедидэ хабаадаһан артистнууд тус тустаа рольнуудаа һайнаар, простойгоор гүйсэдхэһэн байна. Бидэнэртэ үнинэй танил артистка М. Ладынина хадаа колхозой түрүүлэгшэ Галина Ермолаевнагай ролиие тон һайнаар наадана. Мүн партиин райкомой секретарь Денис Корениин ролиие—артист А. Хвыля, Даша Шелестын ролиие—К. Лучко, Николай Ковылевой ролиие—артист В. Давыдов, колхозно залуушуулай ролиие — Вася Тузовай —артист А. Петров, Андрейн — артист Ю. Любимов, Федя Грушын—артист Б. Андреев ба бусад тон шадабаритайгаар уран бэлигтэйгээр харуулжа шадаа.

Ярмарка дээрэ колхозно уранһайханай самодеятельность ехэ һонирхолтойгоор наадана. Колхознигуудай дунда эрхим бэлигтэй ба уран бэрхэ шадабаритай хүнүүдэй али тухай олон байһаниинь эндэ элирнэ. Хасагуудай танец, Христофоровна ба Никоноровнагай дуулаһан частушканууд, Кузьма үбгэнэй хурса үгэнүүд харагшадые угаа ехээр һонирхуулна, энеэлгэнэ.

Кинокартинын үнгэ ехэ зохидоор, гоё һайханаар тааранхай. Сэнхир хүхэ огторгой, сэгээн үүлэнүүд, алтан шара таряан, полиие хамгаалхаар таригдаһан зурагар хүхэ модонууд, сэбэрхэн басагадай ягаа улаахан шарайнууд, өлдэб һайхан эд бүдэй үнгэнүүд, гайхамшагта үрэ жэмэсүүд тус фильмые шэмэглэнэ.

Элитэ композитор И. Дунаевскиин зохёоһон хүгжэмэй ирагуу һайхан аялган дуунууд бүгэдэниитые урмашуулан баясуулна.

Ярмарка таража, колхознигууд гэр гэртээ бусанад. Поли дээрэхи халуун хүдэлмэри үргэлжэлбэ. Заха хизааргүй үргэн Кубаниин поли, хахалагдаһан газар. Тэндэ хүсэтэ тракторнууд, колхознигуудай хүхюун сэнгэлинь ажал хүдэлмэринь дахяад харагдана. Эдэнэрэй урда шэнэ зорилго—үргэлжэдөө үндэр ургаса хуряахын түлөө тэмсэхэ зорилго табигданхай.

Мосфильмын гаргаһан өнэ кинокомеди үргэн ниитэ колхознигуудые улам ехээр зоригжуулан, тэдэнэрэй творческо ажалдань, шэнэ юумые үүсхэн, урагшаа дабшалгадань туһа боложо үгэхэ.

Колхозно ажабайдалые бодотоор, уран хурсаар харуулһан энэ кинофильм хадаа советскэ кинематографиин шэнэ илалтань болоно.

О. Гомбоева.

Молотилкада боолто табижа үгэдэг самоподаватель зохёобо

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Г. М. Гомбоев сложно молотилкада самоподаватель хэхэ тухай «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ толилогдоһон материалтай танилсаад, молотилкада тиимэ самоподаватель зохёобо. Тэрэнь 8 хүнэй хүсые халаха байна. Тэрэшэлэн ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэжэ, үдэр соо 700 гаран пүүд таряан сохигдодог байһан аад, мүнөө 900—1000 гаран пүүд сохигдодог болоо.

С. Чойропов.

ТОРИИН АЙМАГТА

ҺУРАГШАДАЙ САМОДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Доодо-Бургалтайн сомоной долоон жэлэй һургуулиин һурагшад һаяхан манай колхоздо ерэжэ, колхознигуудта зүжэг наада харуулба. Мүн шэнэ, һониин дуунуудые дуулаһан ба танца наадаһан байна.

Гадна, концертын табигдахаһаа урда тэдэ уласхоорондын оршон байдал тухай һонирхолтой лекци уншагдаһан байха юм.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һурагшадай шадабаритайгаар наададаг байһаниие ехээр һайшааба.

Б. Доржиев,

ТҮМЭРШЭ ДАРХАН

76 наһатай Галсан Цыденов хадаа Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан юм. Энэ үбгэн тус ажалда 18-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна.

Мүнөө үндэр наһатай дархан хабарай тарилгын зэр зэмсэгүүдые эрхим шанартайгаар заһабарилжа байна.

Д. Банзаракцаев.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

«Заветы Ильича» колхозой таряанажалай 1-дэхи бригадын дархашуул Цыбикжапов ба Чердонов гэгшэд СССР-эй Верховно Советэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүдые мартын 12 болотор сүм дүүргэхэ уялга абаһан юм. Мүнөө эдэ дархашуул абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ.

МҮНГЭН ОЛЗО ХУБААБА

Дээдэ-Бургалтайн сельсоведэй «Улан-Бургалтай» колхозой гэшүүд Д. Баиров, Л. Цыбенов гэгшэд ажалта үдэртөө 3000—3000 түхэриг мүнгэ абаба.

Д. Буянаев.

ШАТАР

Улан-Удын городской шатарай 25-дахи чемпионадай дүн

Һара хахадай үсэд шанга тулалдаанай һүүлээр, Улан-Удын городской шатарай 25-дахи чемпионат дүүрэбэ. 1-дэхи, 2-дохи һууринуудые нэгэдэхи разрядай шатаршад Бадма-Цыбик Базаржапович Цыденов, Василий Абакумович Мамилов хоёр хубаажа эзэлээ. Эдэнэр шүүжэ болохо 15 очкоһоо тус бүридөө 12 очко абаһан байна.

1947 — 1948 — 1949 онуудай городой чемпион Павел Васильевич Павлов энэ жэлдэ чемпионойнгоо нэрэзэргые барижа шадаагүй. Энэ хадаа шүүжэ болохо 15 очкоһоо 10,5-ые абаад, гурбадахи һуурида гараба.

Һургуулиин чемпион Мельников һурагша Можаров хоёр тус бүридөө 9,5 очконуудые абажа, 4-дэхи, 5-дахи һууринуудые хубаажа эзэлөө. 6-дахи, 7-дохи һууринуудта 9—9 очко абаһан залуу шатаршад Воробьев, Чимидун гэгшэд гараба. 1-дэхи разрядай шатаршан Занданов 8-дахи һуури эзэлээ.

Турнирта хабаадалсагшадай эгээ залуунь болохо һурагша Бессмертный гэгшэ 9-дэхи һуури эзэлһэн байна. Энэ нүхэр турнирай эхин дээрэ ехэ шадамар бэрхээр наадажа, 1-дэхи разрядай шатаршад Цыденов, Михайлов, Занданов гэгшэдые шүүгээд, саашадаа энэ амжалтануудаа батаар барижа шадаагүй.

Городской шатарай чемпионадай илагшад болохо Цыденов Мамилов хоёрой хоорондо шатарай талаар 1950 оной городой чемпионой нэрэзэргэ абалгын матч болохонь. Энэ матчнь мартын 26-һаа эхилээд, 10 партп наадагдаха байна.

Сэлэнгын аймагта булагадые табихань

«Заготживсырьёгой» республиканска конторо үнэтэ арһатай ангуудые олоор үсхэбэрилхын зорилгоор, ехэ хэмжээ-ябуулгануудые эрхилжэ байна.

Һаяар Сэлэнгын аймагай территори дээрэ Темник голые үгсүүлэн, Прибайкальска аймагай булагад табигдахань. Мүнөө Прибайкальска ангуушад 30 гаран булагадые амидыгаар бариад, Сэлэнгын аймаг эльгээхэеэ байна.

Хельсинкидэ эб найрамдалай һайндэ

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 21. (ТАСС). Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан ехэ һайндэр эндэ болоо. Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй хандалгые финскэ сеймдэ барюулхын тула Финлянди ерэһэн эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй делегаци ба залуушуулай Бүхэдэлхэйн недели үнгэргэлгэдэ хабаадахаар ерэһэн советскэ залуушуулай делегаци тус һайндэртэ байлсаба.

Аббат Булье (Франци) суглааргшадта хандан ехэ үгэ хэлэбэ. Дай үүдхэгшэд хадаа зэбсэгжэлгые тон түргэнөөр бэлэдхэжэ байһаниинь үнэн зүб хэрэг гэжэ өөһэдынгөө арадуудта харуулхын тула, дайн сэрэгэй пропагандые галзуу ехээр дэлгэрүүлнэ гэжэ оратор мэдүүлээ. Бидэнэр да эсэргүү тэмсэлдэ манай хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ ёһотой

Эб найрамдалай англиийска ла баригшадай түлөөлэгшэ К тер гэгшын үгые суглааргшад луунаар угтаа. Тэрэ хадаа найрамдалай түлөө англ ажалшадай тэмсэл тухай хөө «Мүнөө Англи хадаа америк капиталаар богоолшологдоһон өөрынгөө бэеэ даанхай байд гээжэ байна. Финляндиин шэнь агууехэ ба эб найрам дуратай Советскэ Союз б тула таанар золтой байнат. линин хүдэлмэришэн анги Сов Союзда эсэргүү дай хэ хэхэгүй байха гэжэ» тэрэ тэмд бэ.

Итальянска парламентын д тат Эмилио Серени сугл шадта хандан халуун үгэ хэл

Польско сеймдэ

ВАРШАВА, мартын 20. (ТАСС). Мүнөөдэр болоһон заседани дээрээ польско сейм хадаа нютагуудтахи гүрэнэй нэгэдэмэл гүрэнэй органууд тухай хуулиие нэгэн һаналаар баталан абаба, тэрэнэй ёһоор, нютагуудтахи бүхы засаг хадаа народова радан дамжуулан үгтэнэ, тэрэ церковно ба сүмын газарн гүрэндэ дамжуулан үгэхэ ба ковно фондые байгуулха т хуули абтаба.

Эб найрамдалай тала баригшадта хандалга

БЕРН. «Вуа Увриер» газетэ мартын 21-һээ хойшо үнгэргэгдэхэ залуушуулай бүхэдэлхэйн неделитэй дашарамдуулан эб найрамдалай тала баригша залуушуулда «Сүлөөтэ швейцарска залуушуул» гэжэ женевскэ организациин хандаһан хандалгые толилбо.

Олон миллион залуу хүдэлмэришэд, таряашад, студентнүүд, олон миллион хүбүүд, басагад хадаа дэлхэйн гурбадахи дайниие англо-американска империалистнуудай элдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ, сэ базануудай барилгые түргэ сэрэгэй материалнуудые а буулгажа ба колониальна дуудта хашалтые шангадх СССР-тэ, арадай демокра оронуудта ба бүхы дэлхэй мократическа хүсэнүүдтэ эс худал хардалгын кампани б рэгэй пропаганда ябуулжа б үедэнь лай үүдхэгшэдтэ «үгы жэ хэлэхэ байна.

Рурта эб найрамдал хамгаалха комитеду

БЕРЛИН. Эссенһээ берлинскэ демократическа хэблэлэй корреспондентнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, «Готфрид-Вильгельм» ба «Амалия» гэжэ шахтануудай хүдэлмэришэд эб найрамдал хамгаалха комитедүүдые дары байгуулха гэжэ шиидэбэ.

Предприятинуудай продукцинь сэрэгэй зорилгонуудта ябуулагдахагүйн хойноһоо ажаглан ха сэрэгэй ямаршье пропага эсэргүү тэмсэхэ, дай бэлэдхэ рилготой бүхы хэмжээ-ябу нуудые эбдэхэ, эб найрамдал гаалха бусад организацину нарин хани харилсаатай бай һэн гол зорилгонууд комите үмэнэ табигдаба.

Залуушуулай бүхэдэлхэйн недели

ВЕНА, мартын 22. (ТАСС). Залуушуулай бүхэдэлхэйн недели хадаа дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй лозунг доро Австрида үнгэржэ байна. Бүхы орон дотор митингнүүд, суглаанууд, факельна ябалганууд ба спортивна урилдаанууд эмхидхэгдэнэ. Тэдээн дээрэ австрийска прогрессивнэ залуушуул эб найрамдалда өөһэдынгөө хүсэл эрмэлзэлгые харуулна.

Фаворитендэ (Венын 10 район) залуушуул хадаа найрамдалай түлөө тэмсэгты һэн лозунгоор бүхы трамв дые шэмэглэбэ. Австрийска дүйн армида зорюулагдаһан зармануудые бариха ябан эсэргүү буруушаалай демонс болоо.

Италида бүгэдэниитын забастовк

РИМ, мартын 22. (ТАСС). Абруццын областьдо ажалшадые полициин зүгһөө буудаһан ябадалда эсэргүү бүгэдэниитын забастовко мүнөө үглөөгүүр бүхы Италида эхилээ. Тус забастовкые Ажалай Бүгэдэниитын итальянска конфедераци соносхобо. Забастовко хадаа полици ба ажалшадай хоорондо болоһон олон тоото тулалдаануудай оршон байдалда эхилбэ. Митингнүүд ба демонстрацинуудые хэлгэхэгүй гэһэн захиралта полицида үгтөө.

АНСА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Милан, Турин, Болонье ба Хойто Италиин бусад городуудта предприятинууд ба городской транспорт хүдэлмэреэ бүри мүһэн зогсообо. Зэбсэгтэ хамгаалалта доро 100 трамвайна вагонуудые Миланай улицануудта гаргаха гэһэн полициин захиралта байбашье бүхы вагонууд депо соогоо үлэбэ.

Бастовалагшадые тараан нахые полициин оролдоһонто шарамдуулан болоһон тула нууд ба ажалшадые арестова тухай мэдээнүүд газар бү ороно.

Римдэ полици хахад һү эхилжэ хүл дээрэ бодхоог ба городой бүхы шухала т нуудта байралуулагдаһан б

Эзедрын талмай дээрэ бо митинг ба демонстрациие ябадалда полициин гол хү гэнүүд шэглүүлэглэбэ. Тэрэ т тээшэ ажалай палатын ур ажалшад олоороо ерэһэн б Полици хадаа талмайе б абажа, митингын боложо б газарта ошохые оролдоһон монстрантнуудые сохиһон, машинануудаар дараһан, валһан байна. Полицяар б һан Римэй олон зуугаад ба бастовалагшад грузовиг түрмэдэ эльгээгдэбэ.

Францидахи забастовкын хүдэлөөн

ПАРИЖ, мартын 22. (ТАСС). Табиһан эрилтэнүүдээ хангуулхын түлөө эмхидхэгдэһэн французска ажалшадай забастовко үргэлжэлһөөр. Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, элдэб департаментнуудта промышленностиин хэдэн һалбаринуудай 500 шахуу предприятинуудай хүдэлмэришэд өөһэдынгөө эрилтэнүүдые дүүрэнээр гү, али заримыень хангуулха ябадал түйлаһан байна. Тиимэһээ эдэ предприятинууд дээрэ хүдэлмэри лээ.

Нант, Руан, Гавр, Дю Нанси ба бусад городу «Эр Ликид» компаниин 8 за дай хүдэлмэришэд үсэгэлдэ бастовко соносхоо гэжэ нүүд бэшэнэ.

Харюусалгата редактор
Д. Д. ЛУБСА

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80 зам отв. редактора—7-85; отв секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02262. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.